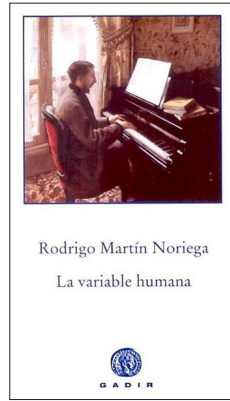

Catalina Luque
 Professora de Castellà
 IES A. Llidó

MARTÍN NORIEGA, Rodrigo
 La variable humana
 Premio Novela Corta
 de la Fundación Monte León 2012

On estan els límits de la ciència? Qui els defineix? Fins on és lícit arribar? Què és el geni? Existeix la llibertat o és una ficció cultural? La vida és pot reduir a una fórmula matemàtica? Podem modificar aquesta fórmula i modificar el futur? Aquests són alguns dels interrogants que planteja *La variable humana*, primera novel·la de Rodrigo Martín Noriega guanyadora del Premio Novela Corta de la Fundación MonteLeón 2012.

John Farrell és un brillant estudiant de matemàtiques d'una anònima universitat anglesa (és curiós que encara estem disposats a admetre com a versemblant que una història d'aquestes característiques pugui passar a Anglaterra però no a Alcalá de Henares i no sé fins a quin punt això posa en dubte la qualitat del nostre sistema educatiu o demostra que els nostres doctorands es preocupen per resoldre problemes que milloraran la nostra vida futura, en comptes d'intentar jugar a ser Déu amb un ordinador i una llibreta). En contra de les indicacions del seu tutor, enceta una investigació que el porta a analitzar informàticament l'obra dels grans compositors musicals. El seu plantejament inicial és descobrir si és possible fabricar un patró matemàtic que pugui explicar en què consisteix el geni creador. Una vegada aïllat aquest algoritme, el segon pas seria crear l'obra que hauria escrit un determinat geni, si haguera tingut l'ocasió.

Efectivament, Farrell aconsegueix crear pel seu pare (un famós pianista que ha hagut de retirar-se a causa d'una inoportuna artritis) un tuberculós estudi que podria molt bé haver eixit de la ploma de Chopin. Però aquesta troballa (que no hauria passat de ser una anècdota per a un videojoc) impulsa Farrell a donar un pas més enllà i investigar si es pot trobar una fórmula matemàtica que pugui explicar el comportament humà. Arribats en aquest punt, el següent estadi és si aquesta fórmula pot ser modificada conscientment per un altre i així tenir la capacitat d'influir en el futur de la gent.

En aquestes circumstàncies, Farrell necessita el suport d'un referent que no troba en el seu tutor, un matemàtic academicista que fa molts anys que no ha fet cap troballa significativa dins del seu camp d'investigació. Per això Farrell pràcticament assetja Alfred Keitel, una vella glòria del departament, dedicat a la vida contemplativa

precisament després d'haver arribat a un punt similar al que el nostre jove protagonista està a punt d'enfrontar-se. La diferència és que Keitel no va voler arribar més enllà i va abandonar la investigació perquè va pensar que no tenia dret ni forces per enfrontar-se a la responsabilitat que una troballa d'aquesta mena implicaria.

Farrell, per contra, que se'n presenta com un jove superbios, segur de sí mateix, en realitat no busca el consell de Keitel, sinó la seua confirmació. Ell vol saber si va en la bona direcció, no si és lícit continuar amb la recerca. En realitat és un xiquet jugant a ser matemàtic i per això reacciona com un xiquet quan el seu tutor, Samuel Bates, s'apropia del seu descobriment matemàticomusical i el presenta a la premsa com una troballa seua (un altre tema típic de les novel·les que se centren en el món universitari, tot ple de lladres desaprensus, segons sembla).

No puc avançar més sense desvelar el final de la novel·la, però sí que apuntaré que allò que els xiquets trenquen ho han de reparar els homes i és Keitel qui acaba posant ordres dins del caos creat pel deixeble. El que tots ens plantejem (i segurament també s'ho plantejaria el vell mestre abans d'actuar) és si la seua intervenció estava prevista i aprovada pel programa de Farrell i que ell ho sabia o si realment el programa no ha tingut en compte l'única variable que no pot controlar: la variable humana.

Finalment, un apunt sobre la construcció de la novel·la. Les primeres obres són sempre promeses que a vegades es fan o no realitat. Hem trobat a faltar un treball més profund sobre els personatges i les relacions que s'estableixen entre ells, així com del conflicte ètic central, en una estructura narrativa en principi prou sòlida de novel·la negra d'àmbit universitari. Trobem apunts bons, però pensem que es podria haver aprofundit més en les claus centrals (fins i tot, en temes secundaris que obrin línies molt interessants de desenvolupament, com la relació de Keitel amb la seua secretària –una altra diferència amb el nostre món universitari: els professors tenen secretàries que els preparen infusions i els ordenen la correspondència). Suposem que aquestes mancances són fruit de les limitacions creades per les bases del concurs i esperem que la propera novel·la siga la confirmació de les promeses intuïdes en aquesta.

